

BİRLİKTE BEREKET, KARDEŞLİKTE RAHMET VARDIR!

YAZAR: ALİ AYKAÇ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: لَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَبَاغَضُوا، وَلَا تَدَابَرُوا،
وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا

Birbirinize haset etmeyin, birbirinize buğz etmeyin,
birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun!

Müslim, Birr, 32

İletişim: **0541 934 3778** Daha fazlası için: **www.aliaykac.com**

Bu içerik, yazarının izni olmadan kısmen veya tamamen kopyalanamaz ve
dağıtılamaz. İlgili yasağa aykırı hareket eden kişiler hakkında, 5846 sayılı Fikir ve
Sanat Eserleri Kanunu'na göre telif hakları kapsamında yasal işlem başlatılacaktır.

بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

Hamd, birbirinden farklı dilleri, renkleri, coğrafyaları, soyları ve meşrepleri tek bir iman potasında birleştiren; insanlığı dağınıklıktan vahdete, zulümden adalete, yalnızlıktan kardeşliğe ulaştıran **Yüce Allah'a ﷺ mahsustur. Salât ve selâm**, Arap'ın ve Acem'in, Habeşli Bilâl'in ve Rum Selmân'ın ellerinden tutarak onları bir saf hâline getiren; ümmeti bir beden azaları gibi omuz omuza saf tutmaya çağıran **Peygamberimiz Muhammed Mustafa'ya ﷺ** onun âline, ashabına ve kıyamete kadar onun izinden yürüyen bütün mü'min kardeşlerimize olsun!

Pek Aziz ve Muhterem Müslümanlar,

Bugün yeryüzü dağınık, gönüller parçalanmış, saflar dağılmış bir halde. Müslümanlar olarak aynı kibleye yöneliyor, aynı kitaba iman ediyor, aynı Nebî'nin ﷺ ümmeti olduğumuzu söylüyoruz. Lâkin ne acıdır ki, **birlik ruhu damarlarımızda zayıflamış; kardeşlik şuuru, yerini gruplaşmalara, etiketlere ve ayrılıklara bırakmıştır.** Ümmetin ***aynı bedenin parçaları*** olduğu gerçeği, yalnızca kitaplarda okunan bir bilgiye, Peygamber Efendimiz'in ﷺ hadisinde veya eski hutbelerde tekrarlanan bir ifadeye dönüşmüştür. Oysa bu hakikat, yeryüzünde İslam'ın izzetle ayakta durabilmesi için hâlâ en yakıcı ihtiyacımızdır. Zira **ümme olmak; aynı inancı paylaşmakla başlar, ama gerçek anlamını birlik içinde yaşamakla kazanır.**

Kur'ân-ı Kerîm, **ümme**ti rastgele bir topluluk değil; Allah ﷻ tarafından şekillendirilmiş, **vahyin gölgesinde yoğrulmuş ilâhî bir yapı** olarak tanımlar. Rabbimiz şöyle buyurur:

إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ

**“Şüphesiz ki bu sizin ümmetiniz, bir tek ümmettir.
Ben de sizin Rabbinizim. O hâlde yalnızca Bana kulluk edin.”¹**

Bu ayet, bize sadece bir inanç grubu değil, **tek bir yapı, tek bir hedef, tek bir yöneliş** içerisinde olan bir bütün olduğumuzu haber verir. Ümmet olmak, bir kimlik beyanı değildir sadece; **bir sorumluluk, bir şuur, bir hayat tarzıdır**. Aynı acıya gözyaşı dökabilen, aynı sevinçle yürekten tebessüm edebilen bir topluluk olmaktır.

Bu sebeple, ümmetin dağılması sadece siyasi bir sorun, sadece sosyolojik bir kriz değildir. Bu dağılma, aynı zamanda **imani zayıflatan, kardeşliği yaralayan, ahiretimizi tehdit eden bir manevi sorumluluktur**. Zira birbirine kenetlenmiş bir binanın tuğlaları gibi olmamız emredilmiştir bizlere. Peygamber Efendimiz ﷺ şöyle buyurur: **“Mümin, mümine karşı birbirini sımsıkı tutan bir bina gibidir.”²**

Ne zaman ki bu yapının taşları arasına kin, haset, tarafgirlik ve çıkarıcılık sızarsa, işte o zaman **bütün binanın ruhu çöker**. Bugün ümmet coğrafyasındaki dağınıklık, yalnızca fiziki sınırların değil, kalpler arasındaki mesafenin de göstergesidir.

¹ Enbiyâ, 21/92.

² Buhârî, Salât, 88; Müslim, Birr, 65. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا

Oysa bizler, birbirinin derdiyle dertlenen, yarasıyla sızlayan, duasıyla kucaklayan bir ümmet olmakla sorumluyuz. Coğrafyalarımız farklı olsa da kiblemiz bir, renklerimiz değişse de **Rabbimiz ﷻ bir**, yaşadığımız çağlar farklı olsa da **Peygamberimiz ﷺ bir**.

Bu noktada durup kendimize şu soruyu sormak zorundayız: **Biz gerçekten ümmet miyiz? Yoksa sadece aynı dine inanan dağınık bireyler miyiz?**

Bu soru, sadece zihni değil, yüreği de titretmelidir. Çünkü ümmet olmak, yalnızca kavramlarla değil, hayatla anlam kazanır. Ve unutmayalım: **Birlik, ümmeti ümmet yapan mayadır. Birliğini kaybeden, ümmet olma vasfını da yitirir.**

Ümmet olmak, yalnızca ortak bir geçmişin mirasını taşımak değil; aynı zamanda **ortak bir gelecek inşa etme iradesi taşımaktır**. O irade ise **birlik ruhuyla** mümkündür. İslam, bireylerin ibadetlerini düzenlediği kadar, toplumsal yapıyı da inşa eden bir dindir. Bu sebeple **iman edenleri sadece tek tek bireyler olarak değil, birleşmiş bir cemaat, bir ümmet olarak görür**. Kur’ân-ı Kerîm, bu topluluğun ayakta kalabilmesi için vazgeçilmez ilkelerden birini şöyle ifade eder:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا

“Hep birlikte Allah’ın ipine sımsıkı sarılın, ayrılığa düşmeyin.”³

³ Âl-i İmrân, 3/103.

Allah'ın ipi tefsirlerde **Kur'ân-ı Kerîm** ve **Resûlullah'ın** ﷺ **sünneti** olarak açıklanmıştır. Bu ayette geçen **hep birlikte** ifadesi, sadece bireysel bağlılığı değil, **topluca yönelişi** de zorunlu kılar. Ayrılığa düşmeme emri ise, **birlik ruhunun farz bir vecibe** olduğunu açıkça ortaya koyar.

Bu ilâhî emir, sadece peşinden koşulan bir hedef değil; toplumun ruhunu ayakta tutan bir hayat düsturudur. Çünkü bir topluluk, ancak birliğiyle güçlüdür; dağılırsa yalnızca birliğini değil, bereketini, adaletini ve direncini de kaybeder. **Ayrılığın olduğu yerde hidayet zayıflar, rahmet çekilir; orada zihinler karışır, kalpler bölünür.** Bu yüzden birlik, ümmetin sadece ideali değil, varlığının da teminatıdır. Müslümanların dünya sahnesindeki etkisini artıran ne ekonomik ne siyasi ne de teknolojik güçtür; esas olan, **kalpler arasındaki birlik ve dayanışmadır.**

Peygamber Efendimiz ﷺ bu hakikati ashabına defalarca hatırlatmış, **birlikte hareket etmeyi, birbirini sevmeyi, ümmet olmanın olmazsa olmazı** olarak sunmuştur. Şöyle buyurmuştur: ***“Müminlerin birbirlerine olan sevgi, merhamet ve şefkatteki halleri bir beden gibidir. Bedenin bir uzvu rahatsız olursa, diğer uzuvlar da onun yüzünden uykusuz kalır, ateşlenir.”***⁴

Bu hadis, ümmetin bireyleri arasında olması gereken **duygusal ve vicdanî birlikteliği** tanımlar. Bedenin bir parçası

⁴ Buhârî, Edeb, 27; Müslim, Birr, 66. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّهِمْ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحُمَى وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ، مَثَلُ الْجَسَدِ، إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحُمَى

yara aldığında bütün sistem nasıl etkileniyorsa, bir mü'minin sıkıntısı da bütün ümmeti ilgilendirmelidir. **Bir kardeşimizin gözyaşı bizim duamızda yankılanmıyorsa, ümmet olma şuurunda eksiklik var demektir.**

Ne yazık ki bugün ümmet coğrafyası, coğrafi sınırlardan önce, **kalplerde inşa edilmiş duvarlarla parçalanmıştır.** Mezhepçilik, milliyetçilik, hizipçilik, cemaat taassubu gibi unsurlar, ümmeti parçalayan zehirli hastalıklar haline gelmiştir. Oysa **İslam, farklılıkları çatışma değil, rahmet olarak görür.** Asıl tehlike, farklılığı düşmanlık sebebi hâline getirmektir. Kur'ân bu konuda açık uyarıda bulunur:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ

“Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra ayrılığa düşenler gibi olmayın.”⁵

Ayet açıkça gösteriyor ki, ilim, delil, vahiy ve hakikat insanlara ulaşsa bile, **nefsanî arzular, liderlik tutkusu, öfke ve kibir gibi duygular** insanları birbirinden ayırabilir. Ve bu ayrılık, yalnızca dünyada değil, **ahirette de ağır bir hesap** doğurabilir. Peygamber Efendimiz'in ﷺ şu uyarısı, bu tehlikenin ne kadar yakıcı olduğunu gösterir: ***“Şeytan, Arabistan Yarımadası'nda***

⁵ Âl-i İmrân, 3/105.

artık kendisine ibadet edilmeyeceğinden umudunu kesmiştir. Ancak onların arasını bozmakla meşgul olmaya devam eder.”⁶

Şeytan, Mekke'nin fethiyle birlikte Arap Yarımadası'ndaki insanların yeniden taşlara secde etmeyeceğini anlamış, bu umudunu yitirmiştir. Ancak başka bir yol bulmuştur: **Müslümanları birbirine düşürmek**. Çünkü bilir ki, **ibadeti bırakmayan bir topluluk bile, aralarındaki kardeşliği kaybederse, gücünü de kaybeder**.

Şeytan, doğrudan inkârı değil, **dolaylı yıkımı** tercih eder. Kalplere kin eker, zihinlere vesvese üfler, dillerden ayrılık sözleri döktürür. Böylece fitne, husumet ve düşmanlık ortamı doğar. **Putların devrilmesi kolaydır; ama dağılmış bir ümmeti ayağa kaldırmak çok daha zordur**.

Şeytanın asıl hedefi, **namaz kılan müminleri secdeden vazgeçirmek değil**, onları birbirine düşman etmek, sevgiyi ve kardeşliği yok etmektir. Çünkü şeytan bilir ki, **birlik olmayan yerde rahmet olmaz**. Ve o rahmet çekilirse, yerine fitne gelir, savaş gelir, kan ve gözyaşı gelir.

Bugün ümmetin yaşadığı her kriz, doğrudan ya da dolaylı olarak bu ayrılığın ürünüdür. **Birbirimizi anlamak yerine etiketliyor, duygudaşlık yerine yargılıyoruz**. Oysa ümmet,

⁶ Buhârî, Edeb, 27; Müslim, Birr, 66. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ أَيَسَ أَنْ يُعْبَدَ فِي جَزِيرَةِ الْعَرَبِ، وَلَكِنْ فِي التَّحْرِيشِ بَيْنَهُمْ

yargılayan değil **yardım eden bir topluluktur**. Ayrılık, birikmiş nefreti besler; birlik ise, kalpleri yumuşatır.

Ümmet olmanın ne demek olduğunu anlatarak değil, **bizzat yaşayarak öğreten kişi**, hiç şüphesiz ki **Peygamber Efendimiz'dir**. ﷺ O hem Mekke'de zulüm altındaki Müslümanları hem Medine'deki farklı kabileleri **aynı bayrak altında toplayarak bizlere birlik ahlâkını** göstermiştir. ⁷

Ensar ile Muhacir kardeşliği, tarihin tanık olduğu en güçlü dayanışma örneklerinden biridir. Kendi yiyeceğini paylaşan, evini açan, servetini bölen sahâbîler, **bugün hâlâ ümmetin temel ahlâkını temsil eder**.

⁷ **Mekke'de zulüm altındaki Müslümanlar** ifadesiyle kastedilen, özellikle İslam'ın ilk yıllarında Mekke'de iman eden fakat müşrik Kureyş'in baskı ve işkencelerine maruz kalan **zayıf ve korumasız Müslümanlardır**. Bilâl-i Habeşî (r.a.), Ammâr bin Yâsir (r.a.), Sümeyye bint Habbâb (r.anha) ve annesi gibi sahâbîler, sırf “*Rabbim Allah'tır*” dedikleri için **ağır işkencelere maruz kalmış**, bazıları şehit edilmiştir. Hz. Peygamber ﷺ ise bu dönemde ashabını sabra, direnişe ve tesanüte çağırmış, onları yalnız bırakmamıştır. **Medine'deki farklı kabileler** ifadesi ise hicret öncesinde ve sonrasında Medine'de yaşayan **Evs ve Hazrec adlı iki Arap kabilesiyle, şehirdeki Yahudi gruplarını kapsar**. Evs ve Hazrec, İslam'dan önce uzun yıllar süren bir iç savaşın (özellikle Buâs Savaşı) taraflarıydı. Aralarında kökleşmiş bir düşmanlık vardı. Peygamber Efendimiz ﷺ hicret ettikten sonra bu iki kabileyi **İslam çatısı altında birleştirmiş**, aralarındaki düşmanlığı kaldırmış, onları **Ensar** adıyla kardeş yapmıştır. Aynı şekilde Yahudilerle de **Medine Vesikası** üzerinden toplumsal sözleşme kurarak **farklı din mensuplarını adalet temelinde bir arada yaşatmayı** hedeflemiştir.

Peygamber Efendimiz ﷺ sadece inananlar arasında değil, Medine'deki Yahudiler ve diğer gruplarla da **adalet temelli bir birlik inşa etmiştir**. Medine Vesikası, **farklılıkların bir arada barış içinde yaşayabileceğini gösteren en eski anayasal örneklerden biridir**. Ve en önemlisi: **Veda Hutbesi**. Orada Efendimiz ﷺ ümmeti oluşturan her kesime şu cümlelerle seslenmiştir: ***“Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Dikkat edin! Bir Arab'ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arab'a; beyazın siyaha, siyahın beyaza hiçbir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takva ile dir.”***⁸

Bu beyan, ümmetin zeminini **ırk, soy, renk değil; iman ve takva** olarak belirlemiştir. Bu anlayışa sahip bir toplumda ne kin barınır ne de bölünmeye yer kalır.

Ümmet, sadece bir coğrafyanın insanlarını değil; farklı zamanlarda, farklı dillerde, farklı renklerde yaratılmış, ama aynı kelimeyle iman etmiş insanların **ortak yükümlülüğüdür**. Bizler, bu büyük sorumluluğun sadece mirasçıları değil, aynı zamanda taşıyıcılarıyız. Lakin bu yük, omuz omuza verildiğinde taşınabilir. **Tek başına doğrularla dolu bir yol bile, eğer yalnız yürünüyorsa, istikametini kaybetme riski taşır**. Çünkü **ümmet olmak, aynı yöne yürüyen yalnız adamların toplamı değildir; kalpleri bir, hedefleri bir, duaları bir birliğin adıdır**.

⁸ Ahmed b. Hanbel, Müsned, 5/411. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ، وَإِنَّ آبَاءَكُمْ وَاحِدٌ، أَلَا لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَى أَعْجَمِيٍّ، وَلَا لِعَجَمِيٍّ عَلَى عَرَبِيٍّ، وَلَا لَأَسْوَدَ عَلَى أَحْمَرَ، وَلَا أَحْمَرَ عَلَى أَسْوَدَ، إِلَّا بِالتَّقْوَى

Bugün dünya üzerinde birçok Müslüman ülke, görünürde **ümme**tin bir parçasıdır. Ama işte tam da burada sormamız gereken soru şudur: **Birbirimizi anlamadığımız, acılara sağır, ihtiyaçlara kör kaldığımız bir hâlde biz gerçekten ümme**t miyiz?

Birbirimizi **o bizden değil** diyerek dışladığımız, bir diğerinin hatasını af değil afişe malzemesi yaptığımız, **din kardeşliğini mezhep, cemaat ve grup taassubunun altına ittiğimiz** bir çağda ümmet olmak, sadece kavramsal bir temenniden ibaret kalmaz mı?

Oysa Peygamber Efendimiz ﷺ kardeşliği kan bağından öte bir bağ hâline getirmiş; **İslam kardeşliğini**, mü'min olmanın ayrılmaz vasfı saymıştır. Kalplerin birbirine kinle değil, muhabbetle bağlanmasını istemiştir. Nitekim şöyle buyurmuştur: ***“Birbirinize haset etmeyin, birbirinize buğz etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah’ın kulları ﷻ! Kardeş olun!”***⁹

O hâlde geliniz, kendimize dönelim. Biz kiminle saf tutuyoruz? Hangi safta duruyoruz? Mümin kardeşlerimize ne kadar yakınız? Farklılıkları düşmanlık sebebi mi, zenginlik vesilesi mi görüyoruz?

Birlik, sadece düşmana karşı omuz omuza gelmekle değil, kardeşine düşmanlık beslememekle başlar. Ümmetin yeniden

⁹ *Müslim, Birr, 32.* قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : لَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَبَاغَضُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا

dirilmesi, bir mahşer sabahı gibi sadece büyük bir mucizeyle değil, **her mü'minin kendi iç muhasebesiyle** mümkün olacaktır.

Rabbimiz! Bizleri; kalplerini kin ve kibirden arındıran, kardeşliğe sımsıkı sarılan, birbirini Allah için seven muvahhid kullarından eylesin! **Rabbimiz!** Bizleri; farklılıkları düşmanlık değil rahmet gören, ayrılıkla değil vahdetle kuvvet bulan, ümmetin acısını kendi acısı bilen ihlas ehli mü'minlerden eylesin! **Ya Rabbi!** Ümmetin dağınıklığını topla, kalplerimizi birleştir, bizi bir bayrağın, bir kelimenin ve bir ümmetin gölgesinde cem eyle!

وَعَاخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الفاتحه